

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΟΣΜΙΔΗΣ και ΚΟΣΜΙΔΟΥ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 32141/04)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

8 Νοεμβρίου 2007

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Κοσμίδης και Κοσμίδου κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Κύριο Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, *πρόεδρο,*

Κύριο Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

Κυρία Ν. ΒΑΛΙĆ,

Κυρία E. STEINER,
Κύριο K. HAJIYEV,
Κύριο D. SPIELMANN,
Κύριο, S.E. JEBENS, *δικαστές,*

και τον κύριο A. WAMPACH, *αναπληρωτή γραμματέα τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 20 Σεπτεμβρίου 2007,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 32141/04) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από δύο υπηκόους του Κράτους αυτού, τον κύριο Αθανάσιο Κοσμίδη και την κυρία Χρυσούλα Κοσμίδου («οι προσφεύγοντες»), οι οποίοι προσέφυγαν ενώπιον του Δικαστηρίου στις 2 Σεπτεμβρίου 2004 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπούνται από τους κυρίους Ι. Χορομίδα και Κ. Χορομίδα, δικηγόρους του Δικηγορικού Συλλόγου της Θεσσαλονίκης. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, τον κύριο Κ. Γεωργιάδη, πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και τον κύριο Ι. Μπακόπουλο, δικαστικό αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται, ειδικότερα, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης, για την άρνηση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς μία δικαστική απόφαση.

4. Με απόφαση της 24 Οκτωβρίου 2006, το Δικαστήριο κήρυξε την προσφυγή εν μέρει παραδεκτή.

5. Οι προσφεύγοντες κατέθεσαν συμπληρωματικές παρατηρήσεις επί της ουσίας της υπόθεσης (άρθρο 59 § 1 του κανονισμού), αλλά όχι η Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

6. Οι προσφεύγοντες έχουν γεννηθεί το 1947 και το 1974 αντίστοιχα και κατοικούν στη Θεσσαλονίκη. Ο πρώτος προσφεύγων είναι ο αδελφός και η δεύτερη προσφεύγουσα η ανιψιά της Σοφίας Παπασταματίου, η οποία απεβίωσε το 2001.

7. Η αποβιώσασα Σοφία Παπασταματίου ήταν ιδιοκτήτρια ενός οικοπέδου εμβαδού 184 τ.μ. κείμενου στη Θεσσαλονίκη. Με διάταγμα της 27 Ιανουαρίου 1925, το οποίο τροποποιήθηκε στη συνέχεια με τα διατάγματα με ημερομηνίες 28 Δεκεμβρίου 1927, 16 Απριλίου 1934, 30 Δεκεμβρίου 1936, 24 Ιουνίου 1972, 25 Αυγούστου 1973, 4 Ιανουαρίου 1982 και 17 Δεκεμβρίου 1983, το οικόπεδό της απαλλοτριώθηκε δυνάμει του νέου ρυμοτομικού σχεδίου της περιοχής.

8. Το 1985, το πολεοδομικό γραφείο Θεσσαλονίκης εξέδωσε μία πράξη τακτοποίησης και αναλογισμού αποζημιώσεως. Η πράξη αυτή εγκρίθηκε με την απόφαση αριθ. 42097/1985 του Νομάρχη Θεσσαλονίκης.

9. Το 1986, το Μονομελές Πρωτοδικείο και το Εφετείο Θεσσαλονίκης όρισαν την προσωρινή και την οριστική αποζημίωση αντιστοίχως. Με την απόφαση αριθ. 1218 της 24 Φεβρουαρίου 1987, το Μονομελές Πρωτοδικείο αναγνώρισε τη Σοφία Παπασταματίου ως δικαιούχο της ορισθείσας αποζημίωσης, συνολικού ποσού 8.832.000 δραχμών (25.919 ευρώ). Εν τούτοις, το εν λόγω ποσό δεν καταβλήθηκε στην ενδιαφερομένη, κάτι που, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, επιφέρει την ανάκληση της απαλλοτρίωσης.

10. Στις 8 Φεβρουαρίου 2001, η Σοφία Παπασταματίου απηύθυνε αίτηση στον Νομάρχη Θεσσαλονίκης να προβεί στην τυπική ανάκληση της απαλλοτρίωσης που βάρυνε το οικόπεδό της δυνάμει του επίδικου ρυμοτομικού σχεδίου. Η διοίκηση δεν απάντησε στην εν λόγω αίτηση, κάτι που ισοδυναμεί με σιωπηρή άρνηση.

11. Στις 21 Μαΐου 2001, η Σοφία Παπασταματίου κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης μία αίτηση ακύρωσης της σιωπηρής άρνησης της διοίκησης να άρει την απαλλοτρίωση που βάρυνε το οικόπεδό της.

12. Στις 2 Ιουλίου 2001, η Σοφία Παπασταματίου απεβίωσε. Οι προσφεύγοντες, οι οποίοι ήταν οι μοναδικοί κληρονόμοι της, δήλωσαν στη συνέχεια ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου ότι επιθυμούσαν να συνεχίσουν τη διαδικασία που είχε εισάγει η Σοφία Παπασταματίου.

13. Στις 28 Ιουνίου 2002, το Διοικητικό Εφετείο έκανε δεκτή την αίτηση, ακύρωσε τη σιωπηρή άρνηση της διοίκησης να ανακαλέσει την επίδικη απαλλοτρίωση και παρέπεμψε σε αυτήν την υπόθεση προκειμένου να λάβει τα απαραίτητα μέτρα ως προς τούτο (απόφαση αριθ. 1465/2002).

14. Στις 29 Ιουλίου 2003, σε επιστολή απευθυνόμενη προς τον δήμο Θεσσαλονίκης με αντίγραφο προς τον δικηγόρο των προσφευγόντων, η Διεύθυνση Πολεοδομίας της περιφέρειας Θεσσαλονίκης κοινοποίησε την απόφαση αριθ. 1465/2002 στο δήμο ενημερώνοντάς τον ότι αν και η διοίκηση είναι καταρχήν υποχρεωμένη να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις, είναι εν τούτοις δυνατό να προβεί σε μία νέα απαλλοτρίωση του επίδικου οικοπέδου εφόσον συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις. Κάλεσε λοιπόν τον δήμο να εξετάσει το ζήτημα του κατά πόσον ήταν αναγκαίο να απαλλοτριωθεί εκ νέου η εν λόγω ιδιοκτησία και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, να συλλέξει το απαιτούμενο κεφάλαιο για την αποζημίωση των ιδιοκτητών που αφορούσε το εν λόγω μέτρο. Κάλεσε επίσης τους προσφεύγοντες να καταθέσουν τα απαραίτητα έγγραφα (ήτοι τους τίτλους κυριότητάς τους και ένα πρόσφατο πιστοποιητικό κυριότητας, τα τοπογραφικά σχέδια, ένα πιστοποιητικό που να βεβαιώνει ότι η ιδιοκτησία τους δεν ήταν δημόσιο οικόπεδο, καθώς και μία βεβαίωση που να αποδεικνύει ότι δεν είχαν λάβει καμία άλλη αποζημίωση για το συγκεκριμένο μέρος), προκειμένου να προβεί, ενδεχομένως, στην τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου που βάρυνε την ιδιοκτησία τους.

15. Στις 20 Ιανουαρίου 2004, ο δικηγόρος των προσφευγόντων απηύθυνε στη Διεύθυνση Πολεοδομίας της περιφέρειας Θεσσαλονίκης μία επιστολή σε απάντηση της επιστολής της με ημερομηνία 29 Ιουλίου 2003, στην οποία υπογράμμιζε αφενός την υποχρέωση της διοίκησης να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις προσθέτοντας ότι η άρνησή της να άρει την επίδικη απαλλοτρίωση δικαιολογούσε μία νέα αίτηση ακύρωσης και θεμελιώνει την αστική και ποινική ευθύνη των φορέων που συμμετείχαν στη διαδικασία. Αφετέρου, ο δικηγόρος των προσφευγόντων αντιτίθετο στην υποχρέωση αυτών να καταθέσουν έγγραφα για την αποδέσμευση της ιδιοκτησίας τους.

16. Με έγγραφο της 11 Αυγούστου 2005, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Χωροταξίας βεβαίωσε ότι οι ενδιαφερόμενοι δεν είχαν καταθέσει ακόμα τα απαιτούμενα έγγραφα, γεγονός που καθιστούσε τεχνικά αδύνατη την εκ μέρους της διοίκησης εξέταση της υπόθεσης.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

17. Σύμφωνα με το άρθρο 95 § 5 του ελληνικού Συντάγματος, όπως αυτό τροποποιήθηκε τον Απρίλιο του 2001, «η διοίκηση υποχρεούται να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις».

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

18. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται ότι η άρνηση των αρμόδιων αρχών να συμμορφωθούν προς την απόφαση αριθ. 1465/2002 του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης παραγνώρισε το δικαίωμά τους για πραγματική δικαστική προστασία όσον αφορά αμφισβητήσεις επί των δικαιωμάτων τους αστικής φύσεως. Επικαλούνται το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, τα εφαρμοστέα τμήματα του οποίου έχουν ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως (...) υπό δικαστηρίου (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

19. Οι προσφεύγοντες υπενθυμίζουν ότι στις 28 Ιουνίου 2002, το Διοικητικό Εφετείο έκανε δεκτή την αίτησή τους και διέταξε τη διοίκηση να ανακαλέσει την απαλλοτρίωση που είχε επιβληθεί επί του οικοπέδου τους. Εκτιμούν ότι είναι απλώς ευθύνη των αρμοδίων οργάνων να συμμορφωθούν, χωρίς να χρησιμοποιούν διάφορα προσχήματα προκειμένου να διατηρήσουν το βάρος που βαρύνει την ιδιοκτησία τους για περισσότερα από ογδόντα χρόνια.

20. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι διοικητικές αρχές ουδέποτε αρνήθηκαν να συμμορφωθούν προς την απόφαση αριθ. 1465/2002 του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης. Αντιθέτως, η διοίκηση εκδήλωσε άμεσα το ενδιαφέρον της να συμμορφωθεί, όπως μαρτυρά η επιστολή της με ημερομηνία 29 Ιουλίου 2003 (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 14). Η Κυβέρνηση συμπεραίνει ότι η υπόθεση θα είχε ήδη ρυθμιστεί αν οι ενδιαφερόμενοι είχαν καταθέσει σε κατάλληλο χρόνο τα έγγραφα που ζητούσε η διοίκηση στην εν λόγω επιστολή.

21. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο το οποίο εγγυάται το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης θα ήταν μάταιο, αν η εσωτερική έννομη

τάξη ενός Συμβαλλομένου Κράτους επέτρεπε το να παραμείνει μία οριστική και υποχρεωτική δικαστική απόφαση ανενεργή σε βάρος ενός διαδίκου. Η εκτέλεση μιας απόφασης οποιουδήποτε δικαστηρίου πρέπει να θεωρείται ως αναπόσπαστο τμήμα της «δίκης» με την έννοια του άρθρου 6. Το Δικαστήριο έχει ήδη αναγνωρίσει ότι η πραγματική προστασία του πολίτη και η αποκατάσταση της νομιμότητας εμπεριέχουν την υποχρέωση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς μία απόφαση που έχει εκδοθεί από το ανώτερο εν προκειμένω διοικητικό δικαστήριο του Κράτους (βλέπε *Hornsby κατά Ελλάδας*, απόφαση της 19 Μαρτίου 1997, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-II, σελ. 510-511, § 40 και επ., *Καραχάλιος κατά Ελλάδας*, αριθ. 62503/00, § 29, 11 Δεκεμβρίου 2003). Επιπλέον, το Δικαστήριο υπογράμμισε την ιδιαίτερη σημασία που έχει η εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων μέσα στα πλαίσια των διοικητικών διαφορών (βλέπε *Ιερά Μονή Προφήτου Ηλίου Θήρας*, αριθ. 32259/02, § 34, 22 Δεκεμβρίου 2005).

22. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει καταρχήν ότι οι διάδικοι συμφωνούν ότι η απόφαση αριθ. 1465/2002 του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης δεν έχει ακόμα εκτελεστεί. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι οι προσφεύγοντες αρνούνται έως σήμερα να χορηγήσουν στη διοίκηση τα έγγραφα που τους ζήτησε στην επιστολή της με ημερομηνία 29 Ιουλίου 2003 και ότι για τον λόγο αυτό, είναι αδύνατον τα διοικητικά όργανα να προχωρήσουν στην ανάκληση της εν λόγω απαλλοτρίωσης. Από την πλευρά τους, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι δεν είναι δική τους ευθύνη να χορηγήσουν στη διοίκηση τα έγγραφα που ζήτησε. Αντιθέτως μάλιστα, αυτή θα πρέπει να συμμορφωθεί δίχως καθυστέρηση προς την απόφαση από την οποία έλκουν τις αξιώσεις τους.

23. Στην απόφασή του επί του παραδεκτού της παρούσας προσφυγής, το Δικαστήριο έχει ήδη δηλώσει ότι η επιστολή της διοίκησης με ημερομηνία 29 Ιουλίου 2003 δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποκρυσταλλώνει μία ενδεχόμενη οριστική άρνηση των δημοσίων αρχών να συμμορφωθούν προς την απόφαση αριθ. 1465/2002, ακόμα κι αν περιέχει ένα ερωτηματικό σχετικά με τη συνέχεια που θα δοθεί στο φάκελο και αφήνει ανοικτό το ζήτημα μίας νέας απαλλοτρίωσης. Το Δικαστήριο δεν πήρε θέση επί των εγγράφων που ζήτησε η διοίκηση στην επιστολή αυτή και άφησε επίσης ανοικτό το ερώτημα κατά πόσον η παράλειψη των προσφευγόντων να καταθέσουν τα εν λόγω έγγραφα ευθύνεται ή όχι για την αδυναμία αυτής να ξεκινήσει τη διαδικασία τροποποίησης του ρυμοτομικού σχεδίου που βάρυνε την ιδιοκτησία τους (*Κοσμίδης και λοιποί κατά Ελλάδας* (déc.), αριθ. 32141/04, 24 Οκτωβρίου 2006). Επί του

παρόντος, το Δικαστήριο πρέπει ως εκ τούτου να αναζητήσει τους λόγους για τους οποίους η εκτέλεση της απόφασης αριθ. 1465/2002 έχει παγώσει. Ειδικότερα, ευθύνη του είναι να εξακριβώσει αν η διοίκηση, μέσω του αιτήματός της για συνεργασία των προσφευγόντων στη συλλογή των εγγράφων, προσπαθεί ή όχι να διατηρήσει με παράνομο τρόπο τη δέσμευση της ιδιοκτησίας των τελευταίων.

24. Το Δικαστήριο κρίνει ότι καταρχήν δεν μοιάζει παράλογο η διοίκηση να ζητά από τους ενδιαφερόμενους συμπληρωματικά έγγραφα προκειμένου να συμμορφωθεί εντός των καλύτερων δυνατών προθεσμιών προς μία δικαστική απόφαση που της επέβαλε τη λήψη ορισμένων θετικών μέτρων. Μία τέτοια απαίτηση δικαιολογείται όταν οι διοικητικές υπηρεσίες δεν έχουν στην κατοχή τους έγγραφα απαραίτητα για την εκτέλεση της δικαστικής απόφασης και τούτο, με σκοπό να επιταχυνθεί η εκτέλεσή της. Ένας τέτοιος λόγος είναι δίχως αμφιβολία ευνοϊκός για τον διοικούμενο. Αντιθέτως, όταν η εξέταση του φακέλου επιτρέπει να συμπεράνει κανείς ότι η διοίκηση ζητά την προσκόμιση νομικών πράξεων ή οποιουδήποτε άλλου εγγράφου για να μην εκτελέσει μία οριστική δικαστική απόφαση ή να καθυστερήσει αδικαιολόγητα την εφαρμογή της, το πρόσφορο αποτέλεσμα του άρθρου 6 § 1 μπορεί να μειωθεί σημαντικά (*Ρομποτή και Ρομποτής κατά Ελλάδας*, αριθ. 14263/04, § 26, 25 Ιανουαρίου 2007).

25. Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο πρέπει να αποφύγει, καταρχήν, να δημιουργήσει ένα κράμα μεταξύ, αφενός, του γεγονότος ότι η διοίκηση υποστηρίζει ότι καθώς δεν έχει στη διάθεσή της τα αιτούμενα έγγραφα, δεν έχει τη δυνατότητα να συμμορφωθεί προς την απόφαση αριθ. 1465/2002 και, αφετέρου, του γεγονότος ότι εξετάζει ταυτόχρονα αν είναι πρόσφορο να προβεί σε μία νέα απαλλοτρίωση του επίδικου οικοπέδου εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Πράγματι, το Δικαστήριο κρίνει φυσικό, σε έναν τομέα τόσο πολύπλοκο και δύσκολο όσο η χωροταξία, να απολαμβάνουν τα Συμβαλλόμενα Κράτη μιας ευρείας διακριτικής ευχέρειας προκειμένου να εφαρμόσουν την πολεοδομική πολιτική τους (*Sporrong et Lönnroth κατά Σουηδίας*, απόφαση της 23 Σεπτεμβρίου 1982, série A no. 52, σελ. 26, § 69). Τίποτα δεν του επιτρέπει ως εκ τούτου να υποστηρίξει ότι η διοίκηση δεν έχει πλέον το δικαίωμα να εξετάσει αν είναι πρόσφορο να απαλλοτριώσει εκ νέου την επίδικη ιδιοκτησία ή να προδικάσει το παράνομο ενός τέτοιου μέτρου (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Κατσαρός κατά Ελλάδας*, αριθ. 1473/99, § 44, 6 Ιουνίου 2002). Ο έλεγχος του Δικαστηρίου πρέπει ως εκ τούτου να περιορίζεται στους λόγους που προβάλλει η διοίκηση προκειμένου να αιτιολογήσει την παράλειψή

της να συμμορφωθεί προς την απόφαση αριθ. 1465/2002, χωρίς να ασχολείται με την τύχη που αυτή επιφυλάσσει για την ιδιοκτησία των προσφευγόντων στο μέλλον.

26. Εγκύπτοντας στα έγγραφα που η διοίκηση ζήτησε από τους προσφεύγοντες, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, με εξαίρεση το πιστοποιητικό που αφορούσε τον ιδιωτικό χαρακτήρα της έκτασης, τα υπόλοιπα έγγραφα αποτελούν κατά κύριο λόγο ευθύνη των προσφευγόντων: πράγματι, μοιάζει λογικό να ζητείται από τους ενδιαφερόμενους ιδιοκτήτες να προσκομίσουν τους τίτλους κυριότητάς τους ή ένα πιστοποιητικό που να βεβαιώνει ότι δεν είχαν λάβει αποζημίωση για την ιδιοκτησία αυτή, διότι πρόκειται για έγγραφα που βρίσκονται δίχως αμφιβολία στην κατοχή των ενδιαφερομένων και των οποίων η αναζήτηση εκ μέρους της διοίκησης θα ήταν περισσότερο μακροχρόνια και πολύπλοκη. Οι προσφεύγοντες δεν μπορούν ως εκ τούτου να υποστηρίξουν ότι το αίτημα της διοίκησης για συμμετοχή τους στη συλλογή των εν λόγω εγγράφων ήταν παρελκυστικό ή αποτελούσε πρόσχημα για να μην εκπληρώσει την υποχρέωσή της που απέρρεε από την απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης.

27. Το Δικαστήριο εκτιμά επομένως ότι η διοίκηση δεν διατύπωσε υπερβολικές και ανατιολόγητες απαιτήσεις προς τους προσφεύγοντες (βλέπε, *a contrario*, πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Ρομποτή και Ρομποτής κατά Ελλάδας*, § 28). Επιπλέον, αυτοί ουδόλως αιτιολόγησαν την κατηγορηματική άρνησή τους να υποβάλουν τα αιτούμενα έγγραφα, άρνηση η οποία μοιάζει να είναι καταρχήν υπεύθυνη για τη στασιμότητα που γνωρίζει επί του παρόντος η κατάσταση. Ούτε ισχυρίστηκαν ότι δεν κατείχαν τα εν λόγω έγγραφα ή ότι η συλλογή τους ήταν δαπανηρή και δύσκολη. Εν προκειμένω, πρόκειται κυρίως για μία θέση αρχής των προσφευγόντων, η οποία, ωστόσο, δε συμβαδίζει με την ανάγκη μίας πραγματικής και αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των δημοσίων αρχών και των διοικούμενων.

28. Υπό αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο εκτιμά το Δημόσιο δεν παρεμπόδισε το δικαίωμα των προσφευγόντων για πραγματική δικαστική προστασία, το οποίο εγγυάται το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης.

Συνεπώς, δεν υπήρξε παραβίαση της διάταξης αυτής.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

Αποφαίνεται, με πέντε ψήφους έναντι δύο, ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 8 Νοεμβρίου 2007 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

André WAMPACH

Αναπληρωτής Γραμματέας

(υπογραφή)

Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Πρόεδρος

Στην παρούσα απόφαση επισυνάπτεται, σύμφωνα με τα άρθρα 45 § 2 της Σύμβασης και 74 § 2 του κανονισμού, η έκθεση των ακόλουθων απόψεων:

- συγκλίνουσα άποψη του κ. Spielmann,
- αποκλίνουσα άποψη του κ. Λουκαΐδη,
- αποκλίνουσα άποψη της κ. Steiner.

Λ.Λ.

A.W.

ΣΥΓΚΛΙΝΟΥΣΑ ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ κ. ΔΙΚΑΣΤΗ SPIELMANN

1. Ψήφισα με την πλειοψηφία για τους ακόλουθους λόγους.
2. Όπως το Δικαστήριο ορθά σημείωσε στην υπόθεση *Ρομποτή* και επανέλαβε στην παρούσα απόφαση στην παράγραφο 24:

«καταρχήν δεν μοιάζει παράλογο ότι η διοίκηση ζητά από τους ενδιαφερόμενους συμπληρωματικά έγγραφα προκειμένου να συμμορφωθεί εντός των καλύτερων δυνατών προθεσμιών προς μία δικαστική απόφαση που της επέβαλε τη λήψη ορισμένων θετικών μέτρων. Μία τέτοια απαίτηση δικαιολογείται όταν οι διοικητικές υπηρεσίες δεν έχουν στην κατοχή τους έγγραφα απαραίτητα για την εκτέλεση της δικαστικής απόφασης, και τούτο, με σκοπό να επιταχυνθεί η εκτέλεσή της. Ένας τέτοιος λόγος είναι δίχως αμφιβολία ευνοϊκός για τον διοικούμενο. Αντιθέτως, όταν η εξέταση του φακέλου επιτρέπει να συμπεράνει κανείς ότι η διοίκηση ζητά την προσκόμιση νομικών πράξεων ή οποιουδήποτε άλλου εγγράφου για να μην εκτελέσει μία οριστική δικαστική απόφαση ή να καθυστερήσει

αδικοιολόγητα την εφαρμογή της, το πρόσφορο αποτέλεσμα του άρθρου 6 § 1 μπορεί να μειωθεί σημαντικά (*Ρομποτή και Ρομποτής κατά Ελλάδας*, αριθ. 14263/04, § 26, 25 Ιανουαρίου 2007).

3. Στην υπόθεση *Ρομποτή*, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών έκανε δεκτή την αίτηση ακυρώνοντας την πράξη και διαπιστώνοντας την άρση της επίδικης απαλλοτρίωσης με την αναγκαία τροποποίηση του επίδικου ρυμοτομικού σχεδίου (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Ρομποτή και Ρομποτής κατά Ελλάδας*, § 10)¹.

4. Στην παρούσα υπόθεση, το Διοικητικό Εφετείο έκανε δεκτή την αίτηση ακυρώνοντας τη σιωπηρή άρνηση της διοίκησης να ανακαλέσει την επίδικη απαλλοτρίωση και παραπέμποντάς της την υπόθεση προκειμένου να λάβει τα αναγκαία μέτρα ως προς τούτο².

5. Η εκτέλεση αυτών των δικαστικών αποφάσεων, ήτοι η ανάκληση της απαλλοτρίωσης, απαιτεί επομένως την τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου. Άλλως ειπείν, προκειμένου να αρθεί το βάρος επί του επίδικου οικοπέδου, πρέπει η διοίκηση να τροποποιήσει το εν λόγω σχέδιο.

6. Δεν είναι ως εκ τούτου παράλογο να απαιτείται από τον διοικούμενο μία σχετική συνεργασία για την προσκόμιση ορισμένων εγγράφων.

7. Εν τούτοις, αυτή η απαίτηση συνεργασίας δεν πρέπει να μετατραπεί σε πρόσχημα για να καθυστερεί αναιτιολόγητα η εκτέλεση μίας δικαστικής απόφασης.

8. Πρέπει ως εκ τούτου να εξετασθούν λεπτομερώς σε κάθε υπόθεση οι πραγματικές συνθήκες.

9. Στην υπόθεση *Ρομποτή*, το Δικαστήριο έκρινε ότι κάποια από τα έγγραφα έπρεπε δίχως αμφιβολία να βρίσκονται ήδη στην κατοχή των αρμόδιων υπηρεσιών (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Ρομποτή και Ρομποτής*, § 27). Στην παρούσα

¹ Πλάγια γραφή την οποία ο ίδιος πρόσθεσε.

² Πλάγια γραφή την οποία ο ίδιος πρόσθεσε.

υπόθεση, το Δικαστήριο ομοίως έκρινε ότι το αίτημα της διοίκησης προς τους προσφεύγοντες να της χορηγήσουν ειδικότερα το σχέδιο του τροποποιημένου τοπογραφικού διαγράμματος ισοδυναμούσε με το να απαιτεί από εκείνους να προβούν στην αιτούμενη πρόταση τροποποίησης και ότι η αρμόδια διοικητική υπηρεσία είχε ζητήσει από τους προσφεύγοντες να της υποβάλουν μία επεξηγηματική έκθεση που να αιτιολογεί την αιτούμενη τροποποίηση αναγνωρίζοντας έτσι τη διακριτική ευχέρεια να εγκρίνει ή όχι την πρόταση τροποποίησης των ενδιαφερομένων και, συγχρόνως, να αποφανθεί επί της ορθότητας της προβληθείσας αιτιολογίας (*ibidem*, § 28). Το Δικαστήριο ορθώς κατέληξε επομένως στο συμπέρασμα ότι το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών ουδόλως αναγνώρισε μία τέτοια διακριτική ευχέρεια της διοίκησης και ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 της Σύμβασης.

10. Ωστόσο, είναι ακριβώς αυτά τα πραγματικά δεδομένα που διαχωρίζουν την υπόθεση *Ρομποτή* από την παρούσα υπόθεση.

11. Πράγματι, στην παρούσα υπόθεση, η διοίκηση ζήτησε στις 29 Ιουλίου 2003 – ήτοι μετά από διάστημα που μπορεί βεβαίως να θεωρηθεί μεγάλο– από τους προσφεύγοντες να προσκομίσουν, μεταξύ άλλων εγγράφων, τίτλους κυριότητας προκειμένου να προβεί στην τροποποίηση του επίδικου ρυμοτομικού σχεδίου. Όπως το Δικαστήριο σημείωσε στην απόφασή του επί του παραδεκτού της 24 Οκτωβρίου 2006 (*Κοσμίδης και λοιποί κατά Ελλάδα* (déc.), αριθ. 32141/04, 24 Οκτωβρίου 2006), η επιστολή της 29 Ιουλίου 2003 δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι αποκρυσταλλώνει μία ενδεχόμενη οριστική άρνηση των δημοσίων αρχών να συμμορφωθούν προς την εν λόγω απόφαση.

Η επιστολή που εστάλη σε απάντηση από τον δικηγόρο των προσφευγόντων με ημερομηνία 20 Ιανουαρίου 2004, ήτοι λίγους μήνες αργότερα, καταδεικνύει ότι οι προσφεύγοντες επιδόθηκαν σε έναν αγώνα επίδειξης δύναμης με τη διοίκηση. Χρησιμοποιώντας έντονη φρασεολογία¹, οι προσφεύγοντες επέμεναν για να δηλώσουν ότι δεν είχαν σκοπό να παρέξουν τα αιτούμενα έγγραφα².

¹ Τα εφαρμοστέα αποσπάσματα της επιστολής αυτής παρατίθενται στην αποκλίνουσα άποψη του κυρίου Λουκάϊδη.

² Επιθυμώ να προσθέσω μέσα στο πλαίσιο αυτό ότι, αν η ανταλλαγή επιστολών με ημερομηνίες 29 Ιουλίου 2003 και 20 Ιανουαρίου 2004 έπρεπε να θεωρηθεί απόδειξη της άρνησης της διοίκησης να

12. Όπως το Δικαστήριο ορθώς υπογράμμισε στην παράγραφο 27 της απόφασης, οι προσφεύγοντες ουδόλως αιτιολόγησαν την κατηγορηματική άρνησή τους να υποβάλουν τα αιτούμενα έγγραφα, άρνηση η οποία φαίνεται να ευθύνεται για το γεγονός ότι επί του παρόντος η κατάσταση έχει παραμείνει στάσιμη. Ούτε ισχυρίστηκαν ότι δεν είχαν στην κατοχή τους τα εν λόγω έγγραφα ή ότι η συλλογή τους θα ήταν δαπανηρή και δύσκολη για εκείνους. Δικαίως το Δικαστήριο έκρινε ότι οι προσφεύγοντες υιοθέτησαν μία θέση αρχής που δε συμβαδίζει με την ανάγκη για πραγματική και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των δημοσίων αρχών και των διοικούμενων.

13. Σε ό,τι αφορά το πρόβλημα της ευθύνης της απόδειξης που προβλήθηκε στην αποκλίνουσα άποψη, επιθυμώ να προσθέσω ότι δε συμφωνώ με την άποψη βάσει της οποίας η διοίκηση πρέπει να αποδείξει ότι, χωρίς την προσκόμιση των εγγράφων ή την παροχή πληροφοριών, θα ήταν αδύνατο για εκείνη να εκτελέσει τη δικαστική απόφαση. Μία τέτοια απαίτηση είναι υπερβολική και θα παρέλυε αναπόφευκτα τη συνήθη διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων.

14. Αντιθέτως, εκτιμώ ότι ακόμα και η εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων δυσμενών για τη διοίκηση μπορεί να απαιτεί κάποια συνεργασία από το διοικούμενο. Η εκτέλεση των αποφάσεων δεν πραγματοποιείται ούτε «στα τυφλά» ούτε θεωρητικά.

15. Ορθώς επομένως το Δικαστήριο αποφάσισε, για τους λόγους που εκτίθενται λεπτομερώς στις παραγράφους 26 και 27 της απόφασης, ότι η διοίκηση δεν διατύπωσε υπερβολικές και αναιτιολόγητες απαιτήσεις προς τους προσφεύγοντες.

συμμορφωθεί προς την εν λόγω απόφαση, η άρνηση αυτή θα είχε αποκρυσταλλωθεί το αργότερο την τελευταία αυτή ημερομηνία, κάτι που θα είχε αναπόφευκτα ως συνέπεια την κήρυξη της προσφυγής ως απαράδεκτης λόγω εκπροθέσμου καθώς αυτή είχε εισαχθεί στις 2 Σεπτεμβρίου 2004. Μέσα στα πλαίσια αυτά, και για τις ανάγκες της συζήτησης, δε συμφωνώ με την άποψη που εκφράζεται στην αποκλίνουσα άποψη σύμφωνα με την οποία βρισκόμαστε απέναντι σε μία συνεχή παραβίαση. Ωστόσο, στην πραγματικότητα, ούτε από την επιστολή της 29 Ιουλίου 2003 ούτε από εκείνη της 20 Ιανουαρίου 2004 δεν μπορούμε να συμπεράνουμε μία άρνηση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς την απόφαση.

ΑΠΟΚΛΙΝΟΥΣΑ ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ κ. ΔΙΚΑΣΤΗ ΛΟΥΚΑΪΔΗ

(Μετάφραση)

Εν προκειμένω, δεν συντάσσομαι με την άποψη της πλειοψηφίας, η οποία κατέληξε σε μη παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

Κατά τη γνώμη μου, η υπόθεση αυτή αποτελεί τέλειο παράδειγμα των παρελκυστικών ελιγμών που χρησιμοποιεί η διοίκηση όσον αφορά την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων και υφίσταται επομένως προφανής παραβίαση του άρθρου 6. Αυτό που προκαλεί εντύπωση είναι ότι η απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο εν προκειμένω έρχεται σε αντίφαση με εκείνη που το ίδιο τμήμα εξέδωσε ομόφωνα στην υπόθεση *Ρομποτή και Ρομποτής κατά Ελλάδας* (αριθ. 14263/04, § 26, 25 Ιανουαρίου 2007), ενώ η συμπεριφορά της διοίκησης ήταν ίδια και στις δύο περιπτώσεις.

Στην υπόθεση *Ρομποτή*, όπως και στην προκειμένη υπόθεση, η διοίκηση παρέλειψε να εκτελέσει μία απόφαση που είχε εκδώσει ένα διοικητικό δικαστήριο ακυρώνοντας την απαλλοτρίωση των προσφευγόντων και, μετά από επτά μήνες αδράνειας, ζήτησε από τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν πέντε έγγραφα προκειμένου να προβεί στην ανάκληση της απαλλοτρίωσης σύμφωνα με την εν λόγω απόφαση. Οι προσφεύγοντες δεν απάντησαν. Σημείωσαν ενώπιον του Δικαστηρίου ότι δεν ήταν υποχρεωμένοι να παρέξουν τα εν λόγω έγγραφα δεδομένου ότι η απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου είχε ακυρώσει ρητά την απαλλοτρίωση. Επομένως, το μόνο που έπρεπε να κάνει η διοίκηση ήταν να εκτελέσει την εν λόγω απόφαση. Τα αιτούμενα έγγραφα δεν ήταν αναγκαία για την εκτέλεση και, σύμφωνα με τους προσφεύγοντες, η διοίκηση τους τα είχε ζητήσει προκειμένου να έχει ένα πρόσχημα για να μην εκπληρώσει την υποχρέωση να άρει το επιβληθέν βάρος επί του ακινήτου των προσφευγόντων τροποποιώντας το ρυμοτομικό σχέδιο. Το Δικαστήριο κατέληξε στην παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης καθώς η απαλλοτρίωση είχε ακυρωθεί δίχως αμφιβολία από το Διοικητικό Πρωτοδικείο και η διοίκηση όφειλε να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς την εν λόγω απόφαση. Το Δικαστήριο παρατήρησε ότι η διοίκηση είχε μείνει αδρανής για περισσότερο από επτά μήνες, και τούτο, όχι με σκοπό να εκτελέσει την απόφαση αλλά για να απαιτήσει τελικά από τους προσφεύγοντες να προσκομίσουν

συμπληρωματικά έγγραφα. Δήλωσε: «Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, αυτή η έλλειψη επιμέλειας από την πλευρά της διοίκησης καταδεικνύει εν προκειμένω τον δισταγμό της να διευκολύνει την εκτέλεση της εν λόγω απόφασης.»

Στην παρούσα υπόθεση, η διοίκηση παρέμεινε αδρανής για περισσότερο από ένα έτος μετά την έκδοση της απόφασης και προέβλεπε να προβεί σε μία νέα απαλλοτρίωση του οικοπέδου των προσφευγόντων. Μετά από αυτή την περίοδο μη εκτέλεσης της απόφασης, όπως στην υπόθεση *Ρομποτή*, ζήτησε ορισμένα έγγραφα προκειμένου, σύμφωνα με εκείνη, να είναι σε θέση να τροποποιήσει το ρυμοτομικό σχέδιο σύμφωνα με την απόφαση. Ο δικηγόρος των προσφευγόντων έγραψε στη διοίκηση για να εξηγήσει ότι τα εν λόγω έγγραφα δεν ήταν απαραίτητα για την εκτέλεση της απόφασης για τους λόγους που εξέθετε στην επιστολή του (βλέπε πιο κάτω). Η διοίκηση δεν απάντησε στο επιχείρημα αυτό ούτε απέδειξε ότι οποιοδήποτε από τα έγγραφα ήταν από νομικής ή άλλης άποψης απαραίτητο για την εφαρμογή της απόφασης. Πράγματι, η τήρηση μίας απόφασης που ακυρώνει μία διοικητική απόφαση ουδόλως απαιτεί από τα πρόσωπα που δικαιώθηκαν να λάβουν οποιοδήποτε μέτρο. Η επίσημη ανάκληση μίας ακυρωθείσας πράξης είναι, αντιθέτως, απαραίτητη.

Επί της ουσίας, οι δύο υποθέσεις *Ρομποτή* και *Κοσμίδης* είναι παρόμοιες, με τη μόνη διαφορά να αφορά τη φύση των αιτούμενων εγγράφων σε κάθε περίπτωση. Τούτο δεν επιτρέπει στην πραγματικότητα να διαχωριστεί η παρούσα υπόθεση από την υπόθεση *Ρομποτή*, δεδομένου ότι οι προσφεύγοντες εξήγησαν εν προκειμένω εγγράφως ότι τα απαιτούμενα έγγραφα δεν ήταν απαραίτητα για την εκτέλεση της απόφασης και ότι η διοίκηση δεν είχε αποδείξει ότι ήταν απαραίτητα ως προς τούτο, είτε ως προς το νομικό μέρος ή για άλλους λόγους. Επιθυμώ να προσθέσω ότι, στην υπόθεση *Ρομποτή*, η διοίκηση απαίτησε την προσκόμιση ενός μεγαλύτερου αριθμού εγγράφων κάτι που δεν ισχύει στην προκειμένη περίπτωση.

Παρά την απόφαση που εκδόθηκε στην υπόθεση *Ρομποτή*, η πλειοψηφία ακολούθησε εν προκειμένω μία διαφορετική οδό χωρίς να μπει στον κόπο να εξηγήσει με σαφήνεια ποια διαφορά μεταξύ των δύο αυτών υποθέσεων μπορούσε να αιτιολογήσει έναν τέτοιο τρόπο ενέργειας. Το αποτέλεσμα είναι ότι στο εξής θα υπάρχουν δύο αντιφατικές αποφάσεις που αφορούν κατ'ουσίαν την ίδια κατάσταση και πραγματεύονται το ίδιο ζήτημα. Τούτο υποσκάπτει την αξιοπιστία της νομολογίας και αποτελεί για τους προσφεύγοντες εν προκειμένω μία άνιση μεταχείριση.

Στην παράγραφο 27 της απόφασης, σημειώνεται ότι οι προσφεύγοντες ουδόλως αιτιολόγησαν «την κατηγορηματική άρνησή τους να υποβάλουν τα

αιτούμενα έγγραφα, άρνηση η οποία μοιάζει να είναι καταρχήν υπεύθυνη για τη στασιμότητα που γνωρίζει επί του παρόντος η κατάσταση. Ούτε ισχυρίστηκαν ότι δεν κατείχαν τα εν λόγω έγγραφα ή ότι η συλλογή τους ήταν δαπανηρή και δύσκολη. Εν προκειμένω, πρόκειται κυρίως για μία θέση αρχής των προσφευγόντων, η οποία, ωστόσο, δε συμβαδίζει με την ανάγκη μίας πραγματικής και αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των δημοσίων αρχών και των διοικούμενων.»

Ωστόσο, ο συλλογισμός της πλειοψηφίας είναι εσφαλμένος τόσο ως προς την ουσία όσο και ως προς το νομικό μέρος.

Καταρχήν, δεν ανταποκρίνεται στα πραγματικά περιστατικά. Στην πραγματικότητα, όπως προκύπτει από τον φάκελο, οι προσφεύγοντες απάντησαν στο αίτημα της διοίκησης με μία επιστολή του δικηγόρου τους με ημερομηνία 20 Ιανουαρίου 2004 και στην οποία σημειωνόταν ειδικότερα:

«(...) II. Δεν πιστεύουμε, αντιθέτως με όσα ισχυρίζεστε, ότι είναι απαραίτητο οι πελάτες μου να προβούν στις ενέργειες που τους ζητάτε.

Οι πελάτες μου, άτομα με ελάχιστους οικονομικούς πόρους οι οποίοι με δυσκολία βγάζουν τα προς το ζην, ουδόλως υποχρεούνται από τον νόμο να λάβουν οποιοδήποτε από τα μέτρα που υποδεικνύονται. Αυτό που τους ζητείται αποτέλεσε ήδη αντικείμενο εξέτασης κατά την προηγούμενη υποχρεωτική διαδικασία της κτήσης δεδομένου ότι:

α) αναγνωρίστηκε ότι είχαν δικαίωμα σε αποζημίωση σύμφωνα με την απόφαση αριθ. 1218/1987 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, το οποίο σημαίνει ότι:

- 1) εξετάστηκαν οι τίτλοι κυριότητάς τους,
- 2) προσκομίσθηκε πιστοποιητικό του κτηματολογίου,
- 3) τα τοπογραφικά σχέδια σχετικά με την πράξη τακτοποίησης και τον αναλογισμό της αποζημίωσης υφίστανται.

Σε ό,τι αφορά το ζήτημα αν η αποζημίωση καταβλήθηκε από κάποιον τρίτο (γιατί να υφίσταται τέτοια περίπτωση;), εκτιμούμε ότι πρέπει να διεξαχτε έρευνες ως προς τούτο. Εν τούτοις, δεν βλέπουμε ποιος μπορεί να είχε την ιδιότητα να ενεργήσει κατά αυτόν τον τρόπο, ήτοι ποιος θα ήταν υποχρεωμένος να μας παρέξει το εφαρμοστέο πιστοποιητικό. Όπως και να έχει, ουδεμία αποζημίωση λάβαμε.

Τέλος, σημειώνουμε, με κάθε σεβασμό προς τη διοίκηση, ότι το πνεύμα της εποχής μας (στο οποίο προστίθεται η επιρροή του ευρωπαϊκού χώρου) απαιτεί οι πολίτες να μη βασανίζονται από τη γραφειοκρατία, και κυρίως όταν κανένας νόμος δεν απαιτεί από πρόσωπα που στερούνται την περιουσία τους να προβαίνουν σε ανώφελες ενέργειες.

Για τους πιο πάνω αναφερόμενους λόγους και με την επιφύλαξη οποιουδήποτε άλλου δικαιώματος και ειδικότερα της προσβολής της ιδιοκτησίας μας κατά τη διάρκεια πολλών δεκαετιών λόγω της στέρησης της χρήσης αυτής, ζητούμε:

να λάβετε εντός των συντομότερων προθεσμιών τα μέτρα εκείνα που θα απελευθερώσουν την ιδιοκτησία μας από οποιοδήποτε βάρος μέσω της τροποποίησης του πολεοδομικού σχεδίου.

Δικαστικός επιμελητής θα κοινοποιήσει το παρόν έγγραφο στον δήμο Θεσσαλονίκης προκειμένου να λάβει γνώση και να λάβει τα (απαιτούμενα) νομικά μέτρα.»

Η επιστολή αυτή μιλά αφ'εαυτής. Κατά την άποψή μου, είναι σαφές ότι δεν περιέχει μία κατηγορηματική άρνηση υποβολής των εγγράφων που ζήτησε η διοίκηση και δεν αντιστοιχεί στην αρνητική περιγραφή που εκτίθεται στην απόφαση. Ως εκ τούτου, η πλειοψηφία επέλυσε την υπόθεση στηριζόμενη σε μία εσφαλμένη άποψη των πραγματικών περιστατικών. Οδηγήθηκε σε σφάλμα από τα πραγματικά περιστατικά που της παρουσιάστηκαν. Ως προς τούτο, συντρέχει λόγος να υπενθυμίσουμε μία ακόμα φορά ότι, στην υπόθεση *Ρομποτή*, όπου η διοίκηση είχε ζητήσει παρόμοια έγγραφα, οι προσφεύγοντες δεν τα είχαν προσκομίσει αλλά, αντιθέτως με τους προσφεύγοντες στην προκειμένη υπόθεση, είχαν τηρήσει σιγή και ουδόλως είχαν εξηγήσει γιατί είχαν αρνηθεί να προσκομίσουν τα έγγραφα αυτά.

Η απόφαση που εκδόθηκε στην παρούσα υπόθεση είναι, κατά την άποψή μου, ομοίως εσφαλμένη ως προς το νομικό μέρος. Ως προς τούτο, συντάσσομαι απολύτως με τον νομικό συλλογισμό που εκτίθετο στην υπόθεση *Ρομποτή*. Εν προκειμένω, έχουμε επιπλέον τις ακόλουθες επιβαρυντικές συνθήκες: i) η διοίκηση παρέλειψε να συμμορφωθεί προς την απόφαση για διάρκεια ενός έτους χωρίς κανένα λόγο (παράγραφοι 13 και 14 της απόφασης), ii) οι προσφεύγοντες εξήγησαν τους λόγους για τους οποίους αρνούνταν να παρέξουν τα αιτούμενα έγγραφα και iii) η διοίκηση δεν αντέκρουσε τις εξηγήσεις τους. Ως προς τούτο, οφείλω να υπογραμμίσω ότι, σε μία υπόθεση όπως αυτή που εξετάζουμε και ανεξαρτήτως από την υπόθεση *Ρομποτή*,

είναι η διοίκηση αυτή την οποία βαρύνει η ευθύνη να αποδείξει ότι δεν είναι δυνατό να εκτελεσθεί μία απόφαση όταν δεν διαθέτει έγγραφα ή άλλα στοιχεία ή πληροφορίες που έχει ζητήσει από τον διάδικο υπέρ του οποίου εκδόθηκε η απόφαση. Εν προκειμένω, η διοίκηση δεν απαλλάχθηκε από αυτή την ευθύνη.

Υπό το φως των όσων προηγήθηκαν, συμπεραίνω ότι εν προκειμένω υπήρξε μία συνεχής παραβίαση του άρθρου 6 της Σύμβασης.

ΑΠΟΚΛΙΝΟΥΣΑ ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ κ. ΔΙΚΑΣΤΟΥ STEINER

Λυπούμαι που δεν μπορώ να συνταχθώ με την άποψη του τμήματος στην προκειμένη υπόθεση για τους ακόλουθους λόγους:

Οι προσφεύγοντες έλαβαν μία οριστική απόφαση που τους παρέχει ένα πλεονέκτημα, ήτοι ότι το οικόπεδό τους εξαιρείται από οποιαδήποτε διαδικασία απαλλοτριώσης. Όμως τι έκαναν σε αυτή την περίπτωση οι εθνικές αρχές; Τους ζητούν πάλι έγγραφα, των οποίων είχαν ή έπρεπε να έχουν γνώση. Η απόφαση κατέληξε στην μη παραβίαση της Σύμβασης υπό το πρίσμα του άρθρου 6 της Σύμβασης. Μπορούμε ωστόσο να αναρωτηθούμε αν δεν πρόκειται σε αυτή την περίπτωση για μία συμπεριφορά εκ μέρους των διοικητικών αρχών η οποία αγγίζει την αυθαιρεσία. Η επιστολή της 29 Ιουλίου 2003 (παράγραφος 14, σελίδα 2) αφήνει άλλωστε να διαφανεί μία συμπεριφορά το λιγότερο παράξενη προς τους προσφεύγοντες και αποτελεί μία προτροπή να συνεχισθεί η διαδικασία απαλλοτριώσης, στην οποία τα δικαστήρια είχαν θέσει τέρμα. Όλα δείχνουν ότι η διοίκηση επιθυμούσε επίτηδες όχι μόνο να καθυστερήσει την εκτέλεση μίας δικαστικής απόφασης αλλά και να την εξουδετερώσει πολλαπλασιάζοντας τα αιτήματα πέρα από το όριο που μπορεί να θεωρηθεί αποδεκτό σε μία δημοκρατική κοινωνία, όπου η καλή πίστη πρέπει να αποτελεί το στοιχείο που χαρακτηρίζει τη σχέση μεταξύ της διοίκησης και του πολίτη.

Ως εκ τούτου, εκτιμώ ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6.